

sovražnika je v večih frontnih oddelkih živahnije postalo. Naše postojanke na Fasaner-alpah stojijo pod trajnim močnim artiljerijskim ognjem. Napadi pri Cauriolu in Cima di Cece bili so odbiti. Višek Cauriola padel je po trdovratnem boju v sovražnikove roke. — Ob Dolomitni fronti izjavilo se je več sunkov Italijanov proti naši Rufredo-postojanki. — V oddelku Plöckena in na primorski fronti med Col Santo in Nova vas poskusila je sovražna artiljerija na večih krajih, prodreti s krepko artiljerijsko podporo; ti poskusi so bili povsod preprečeni.

Južno-vzhodno bojišče. Naša donavska flotilja obstrelila in zažgala je petrolejsko rafinerijo pri Giurgiu.

Namestnik generalštabnega šefa pl. Höfer, fml.

Armadno povelje zaradi rumunjskega izdajstva.

K.-B. Dunaj, 28. avgusta. Danes se je izdalo sledeče povelje vrhovnega armadnega komanda:

„Vojaki! Vojni tovariši! Pustil sem Vam naznaniti, da se je pojavil v vrsti naših nasprotnikov nov sovražnik: kraljevina Rumunska. Vaš pošten vojaški čut našel bode za taroparski napad pravo mero zaničevanja. V preteklih letih smo pretrpeli marsikatero težko uro. Tudi novi boj bomo častno izvojevali, zvesti svoji prisegi k zastavi Najvišjega vojnega gospodarja. Bog z Vami!

Nadvojvoda Friedrich, feldmaršal“.

Povišani napadi na vseh frontah.

Nemško uradno poročilo od torka.

K.-B. Berlin, 29. avgusta (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Na mnogih oddelkih fronte se je pojavilo povišano ognjeno delovanje sovražnika. V pokrajini Somme in Maase dospel je artiljerijski boj do posebne ljutosti. Severno od Somme ponovili so se z znatnimi silami pričeti angleški napadi med Thiepvalom in Pozieresom; bili so krvavo zavrženi. Deloma so vodili do bližinskih bojev, ki se severno od Ovillersa z ljutostjo nadaljuje. Več napadov z ročnimi granatami je bilo ob gozdu Delville in južno-vzhodno Guillemona zavrženih. — Na desni od Maase napadli so Francozi med utrbo Thiaumont in Fleury ter v „Bergwaldu“. V ognju artiljerije, infanterije in strojnih pušk se

Princ Salm-Salm.

V zadnji številki smo že poročali, da je padel junaške smrti zet avstro-ogrskega vrhovnega poveljnika nadvojvode Friedricha, dedni princ Emanuel zu Salm-Salm, katerega sliko danes prinašamo. Pokojnik bil je pri

Erzprinz Emanuel zu Salm-Salm

Pinsku na glavi od ruske granate ranjen in je potem na tej rani umrl. Rojen je bil leta 1871 v Münsterju na Westfalskem. Bil je lajtnant v 2. reg. gardnih ulancev. Leta 1902 se je poročil s hčerko vrhovnega poveljnika nadvojvode Friedricha, Marijo Kristino avstrijsko.

je napadalno valovje razbilo. Slabejši sovražni sunki južno in južno-vzhodno od St. Mihiel ostali so brez uspeha. — Tri sovražna letala so v zračnem boju sestreljena; četrto pa je padlo vzhodno od St. Quentin nepoškodovano v naše roke.

Vzhodno bojišče. Položaj je v splošnem nespremenjen. Na posameznih krajih je bilo ognjeno delovanje nekaj živahnije. Zapadno Stochoda pri Rudka-Czerwiscze prišlo je do infanterijskih bojev. Severno Dnjestra se je pri zavrnitvi slabih ruskih napadov čez 100 mož vjelo. V Karpatih so se vršili boji z rusko-rumunskimi prednjimi četami. Pri Bursztynu (ob Gnili Lipi) bilo je eno rusko letalo v zračnem boju prisiljeno, da se spusti na zemljo.

Balkansko bojišče. Nobeni dogodki posebnega pomena.

Vrhovno armadno vodstvo.

Uvodni boji v Siebenbürgenu.

Avstrijsko uradno poročilo od srede.

K.-B. Dunaj, 30. avgusta. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. Na visočinah severno-vzhodno od Orsove odbile so naše čete opetovane rumunske napade. Drugače so bile na mejo naprej potisnjene skupine sil korakoma in po načrtu, kakor je bilo to za slučaj vojne že davno določeno, nazaj vzete. Sovražnik se bode hvalil, da je zasedel Petroseny, Brasso in Kezdivasarhely. Najsevernejše rumunske kolone stojijo v gorovju Gyergygo v boju. — V galskih gozdih Karpatih so nemške čete Rusom visočino Kukul, za katero se je v zadnjih dneh vroče borilo, zopet iztrgale. V ostalem razven bojev na prednjem polju ob ruski fronti nobeni posebni dogodki.

Italijansko bojišče. Ničesar pomembnega.

Južno-vzhodno bojišče. Naša donavska flotilja uničila je pri Turnu Magurelo ob spodnji Donavi rumunske tovarne ladje, pristaniške magazine in vojaške naprave. Zaplenila je pri Zimnici dve polno naloženi ladji, eno pristaniško ladjo in dva motorna čolna. — Ob spodnji Vojusi povišano patroljsko delovanje.

Namestnik generalštabnega šefa pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od srede.

K.-B. Berlin, 30. avgusta (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. V pokrajini Somme pod obojestransko trajno pomembno artiljerijsko porabo sovražna podjetja po dnevu v našem učinkujočem zatvornem ognju niso prišla do razvzitka. Zvečer in ponoči vršili so se močni napadi iz črte Ovillers-Pozieres in med Guillemontom ter gozdom Maurepas, nadalje naprej do Somme in preko nje do pokrajine od Chilly, kjer je bil za napad pripravljeni nasprotnik tudi ponoči v svojih jarkih zadržan. Obdržali smo vse svoje postojanke popolnoma. Severno od Ovillers-Pozieres so naše hrabre čete v težkem bližinskem boju na posameznih točkah vsiljene angleške oddelke zopet vrgle. — Desno od Maase so se zopetni, z ljutim ognjem pripravljeni francoski napadi pri Fleury in proti našim postojankam med vasjo in gozdom Chapitre zopet razbili. Južno-vzhodno od Fleury bil je sovražnik s protisunkom nazaj vržen. — Severno od potoka Ancre in zapadno od Mühlhausena se je po eno sovražno letalo v zračnem boju premagalo. Dva letala sta bila z odpornim ognjem severno od Somme sestreljena. Eno tretje se je moralo pri Soyecourtu v notranjem naših črt na zemljo spustiti.

Vzhodno bojišče. Severno od Karpat nobeni pomembni dogodki. Nemške čete so goro Kukul severno-zapadno od Zabie naskočile.

Balkansko bojišče. Položaj splošnem nespremenjen.

Vrhovno armadno vodstvo.

Turčija in Bolgarska sta napovedali Rumunjsko vojno.

32. in 33. vojna napoved. K.-B. Konstantinopol, 29. avg. „Agence Telegraphique Milli“ poroča: Ministerski svet je v svoji včerajšnji seji sklenil, da cesarska vlada z Nemčijo in Bolgarsko vojno Rumuniji napoveda. Sklep je bil z irado sankcioniran.

* * *

Torej sta Turčija in Bolgarska izpolnili svojo zavezniško dolžnost in sta z nami v boj zoper izdajalsko Rumunjsko.

Podmorski junak.

Prinašamo sliko nemškega podmorskega lajtnanta Walterja Forstmann, ki je

Kapitänleutnant W. Forstmann

v podmorskem boju zoper sovražnike izkazal lepe uspehe in je bil vsled tega tudi od cesarja odlikovan z redom pour le mérite.

Gnojenje s pušlji.

Gnojenje s pušlji je pri nas od nekdaj v naravi. Pušlji se sekajo najbolje meseca avgusta, dokler ni list v sebi še obilo redilnih snovi in se potem pod pajo v pol metra globoke jarke v vinogradih tako pridejo zgornji konci tik pod površino zemlje.

Gnojenje s pušlji je sicer zastarel in nezaželen način gnojenja vinogradov, vendar pa ima sedaj v splošnem pomanjkanju gnojil, nekaj pomena. Poskušajmo v težki zemlji koristiti s tem, da zemljo rahla in jo prepustno in s tem za trto bolj pripravno.

Vendar-le se ne sme pušljev v taki zemlji zakopati pregloboko, ker potem ne segnijo, temveč samo s svojimi, ali pa celo spletnijo. Plesnoba iz njih preide na trtne korenine in trte vniči. Zato se mora pušlji v vinogradih previdno rabiti, zlasti pa ne pregloboko in ne preblizu trti, temveč le po sredi vrst zakopati.

Zaradi te nevarnosti in ker je z zakopavanjem pušljev združeno precej dela, je veliko boljše, da napravimo iz svežih nasekanih vejice dober kompost in s tem v jeseni ali pozimi pognojimo.

Na senčnem kraju blizu vinograda izkopamo 1 m globoko jamo. V to jamo namerčemo kakih 300 (1 čevlji) visoko plast na drobno sesekanih vej in vsako tako plast vselej nekaj zemlje, ali pa se boja cestnega blata. Vmes je dobro »zabeliti« s stranjskim blatom in zaliti z gnojnico. Ko je kompostni kup dovolj visok (približno 1 m nad zemljo), ga pokrijemo vsa zemljo in ga potem pustimo pri miru, da se razkaja. Predno ga rabimo, ga najmanj enkrat dobro prekopamo, premečemo in premešamo, pri tem pa, če je le mogoče, še enkrat z gnojnico polijemo.

Da se razkrojanje komposta povspesi, je dobro, da ga pri napravljanju ali pri premetavanju potrosimo v apnenim prahom. Tak prah dobimo po nizki ceni v apnenicah.

Kolikor je znano, vsebuje 1000 meterskih snovi pušljev in bukovih vej 1300 kg dušika, 440 kg kalcija in 180 kg fosforove kisline. Jelševi pušlji so še boljše.

Če se pustijo nasekane vejice dolgo ležati, ne da bi se koj podelale, se posušijo in izgubijo na gnojilni vrednosti. Ze iz tega vzroka se proroča pušlje sesekati in kompostirati, ker na ta način ne pride nič v zgled. Najbolje je rabiti vsaj eno leto star kompost.

Izpred sodišča.

Obsojeni grško-katoliški župnik.

Gradec, 28. avgusta. 42-letni grško-katoliški župnik v Graziavju Severin Ilncich bil je pred izjemnim sodiščem v tajni razpravi zaradi zločina motenja javnega miru po 35 k. p. na 6 mesecev težke ječe, poostrene z dvema tridma ležiščema vsaki mesec.

žaj je v isti župnik pa je bil že preje od vodnjice na tri leta ječe obsojen.

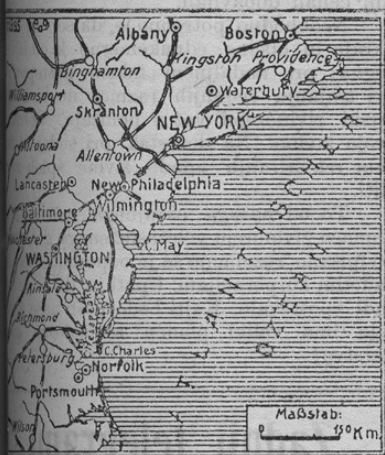
Tatovi v dravski dolini.

Maribor, 26. avgusta. Pred tukajšnja je stala tatinska družba iz dravske doline, s. s. Johan Rapstets, Alojz Arijh, Franc Veronic, Franc Mesner, Franc Zelenko. Razven Glavica ki je trgovski sluga v Mariboru, so vsi mladi hlapci, delavci in posestniški sinovi. Kradli so posamezno ali v skupini v okolici Marenperga med, meso, špeh in mošt. Sodnija je obsojila tri vsacega na en mesec, ostala dva na tri tedne, Zelenka pa na en teden v zaporu.

Da bi doma ostali . . .

Dunaj, 25. avgusta. Pred armadno sodnijo se je dne 21. t. m. po 3-uram trajanju razpravo dokončalo, v kateri je bilo 17 črnovojnikov obtoženih, da so bili najzadnje dodeljeni centralnemu pri cenzuri. Obtožba se je glasila na zapeljave k zlorabi uradne moči in na korupcijo po § 67 v. p. Obdolženci so vsi mladi trgovci, i. s. Alfred Pollak, Adam Riedl, Rudolf Hauser, Johan Hönigsberg, Emil Ehrenstein, Bernart Köberl, Henrik Weininger, Oskar Tutschak, Jakob Felser, Samuel Schönberg, Gustav Felix, Jakob Mautner, Erik Unger, Emanuel Schmiedeck, Josias Schock in Ignaz Fried. Obtoženi, da so centrali dodeljenemu hauptmanu Karlu Moscheni denar darovali, da bi z njegovim posredovanjem od frontne vojske oproščeni in centrali dodeljeni. Posredoval sta pri temu hotelski najemnik Filip Homan in kavarnar Jožef Fertes, ki od obtožencev sprejemala od 1000 do 2000 kron, od katerih sta večje svote omejenemu hauptmanu Moscheni oddala. Proti hauptmanu postopanje še ni končano, ker je isti; istotako ne proti posredovalcem. Od obtožencev sta bila Schöngut in Fried oprosta, Brück, Felser in Schock so dobili po dve leti garnizijskega zapora in denarne kazni, vsi drugi pa po 4 mesece ječe in denarne kazni od 300 do 2000 kron.

Vojna podmorskega čolna „Deutschland“.

Karta: Die Fahrt der „Deutschland“.

V zadnji številki že smo poročali, da se je v zadnji trgovinski podmorski čoln „Deutschland“ vključil zasledovanju ogromnih pomorskih sil Angležev in Francozov srečno izognil in se je v Bremen. Prinašamo danes poročilo, ki se tiče posrečene in velepospešne vožnje nemškega podmorskega čolna.

Razno.

K poglavju: draginja. O draginji, njenih posledicah se je že precej pisalo, da je mnogo več na ta način govorilo, da je cenzura dotičnika ni zamogla pri vratu. Postali smo tudi v tem oziru že jako

ponižni in se prav nič ne čudimo, ako plačujemo danes vsako življensko sredstvo ter sploh vsako potrebnost za 100, 200 pa tudi 300 procentov dražje. Za danes hočemo izraziti le svoje pohlevno začudenje, da je n. p. naš domači pridelek bučno olje tako grozovito v ceni narastel. Pšenica in druga žita kmetu razmeroma ne prinašajo mnogo več, nego v mirovnem času. Bučno olje pa je bilo nakrat od slavne vlade zaplenjeno. In v tistem hipu so cene že poskočile ter znašajo danes že 13 kron za liter (ne za hektoliter). V mirnem času koštalo je bučno olje n. pr. pri nas v ptujskem okraju en liter K 1.60. Drugega olja zdaj ni! Bučno olje je potrebno živilo. Pomanjkanje bučnega olja onemogoči tisočim družinam porabo raznih solat. Kaj pa naj ubogi vrag zdaj živi? Ali naj si privoščiti „pohane“ piščance, ki stanejo od 10 do 14 kron en par? Ali naj se redi od svinjskega mesa, ki se ga ne more plačati? Ali naj gre na travnik in žrè deteljo, kakor živina, ki ima zdaj gotovo boljše čase nego davkoplačevalci? Ali naj, — pa kaj bi jamrali! Ne pomaga itak nič! Izvedeli bi le radi, zakaj je celo pri nas doma izdelano bučno olje tako proketo drago postalo!

Četrto odlikovanje zdravnika. Mariborski zdravnik dr. Maks Neuwirth, ki se nahaja kot regimentni zdravnik v bolnišnici, bil je odlikovan z vitežkim križcem Franc Jožefovega reda za vojno dekoracijo. Preje je bil odlikovan s signum laudisom; tudi je bil izven vrste za reg. zdravnika imenovan in dobil častni znak 2. razreda od Rdečega križa. Torej je to že četrto odlikovanje. Čestitamo!

Za Rdeči križ darovala je c. k. črnovojniška stražna kompanija v Celju svoto 861 K 74 h. Tudi se je prav odlično izkazala pri podpisovanju sreč Rdečega križa. Komando je dobil pristržno zahvalno pismo.

Iz ljubosumnosti. Iz Polzele se piše: Zvečer dne 19. t. m. čital je posestnikov sin Vincenc Zagoričnik v Podvinu v hmeljevi sušilnici pri svetilki časopis. Nakrat je nekdo na zaklenjena vrata potkal. Ko je Zagoričnik odprl, dobil je nevarni sunek z nožem v trebuh. Storitca, ki je takoj zbežal, ni izpoznal. Smrtnevarno ranjenega fanta so odpeljali v celjsko bolnišnico. Bržkone ga je poskusil nekdo iz ljubosumnosti umoriti.

Amerika bogati. Ameriške tovarne imajo samo od četverozveze za več kakor 10.000 milijonov frankov naročil. Tovarna za izdelovanje brezdimnega smodnika „Carneys Point“ zasluži na dan čistega dobička 1.600.000 frankov. Bethlehem Steel-družba je samo leta 1915 napravila 225 milijonov dolarjev čistega dobička. Njen ravnatelj Schwab je sam dobil deseti del čistega dobička. Smodnišnica „Du Pont“ je za leto 1915 izplačala 200 odstotne obresti svojim delničarjem.

Velika darila. Ob priliki rumunske vojne napovedi je zemljiško-kreditni zavod avstrijskemu Rdečemu križu daroval 100.000 K, bolgarskemu Rdečemu križu 25.000 K in turskemu Rdečemu polumescu 25.000 K.

Surovost. V neki kavarni v Celovcu sta se skregali vlačugi Alojzija Bozman in Jozefa Blasnik zaradi nekega vojaka. Naposled ste se stepli. Blasnik je bila pri temu hudo ranjena. Končno jo je njena nasprotnica še z vrelo vodo polila in ji s tem jako težke poškodbe prizadel. Zakaj neki take vlačuge oblast ne odda v prisilne delavnice?

Tatvina. Posestniku Jožefu Petritsch v Göltschachu na Koroškem se je te dni iz zaprte omare ukradlo 660 kron srebrnega denarja.

Žrtve svetovne vojne. V Kodanju na Danskem so ustanovili posebno društvo, ki študira socialne posledice sedanje vojne. Zdaj je to društvo izdalo študijo o izgubah na zdravju in življenju v sedanji vojni, seveda samo o izgubah armad, ne da bi se vpoštevalo, koliko beguncev, vjetnikov in otrok je med vojno umrlo. Po tem izkazu so imele četverozvezne države (Belgija, Angleška, Francija, Italija, Rusija in Srbija) doslej 2.853.000 mrtvih, 6.942.000 mrtvih ali ranjenih, 9.795.000 ranjenih in 2.082.300 invalidov.

Dva brata se najdeti v vojnem vjetništvu. Železničar Juri Prosenec v Zagorju ima štiri sinove v vojni. Te dni dobil je od svojega sina Karla, korporala v enem inf. regimentu, pismo, v katerem mu ta z bronasto hrabrostno medaljo odlikovani vojak naznanja, da je bil dne 3. junija od Rusov vjet. Spravili so ga v jetniški tabor v Irbitu. Na poti tja prišel je slučajno skupaj s svojim bratom Jurjem, kadetom v nekem dež. bramb. regimentu. Ta, ki se nahaja že od lanskega leta v ruskem vjetništvu, nahajal se je na poti v Sibirijo.

Tatvina rib. Poštarici Rozi Pertl se je ukradlo iz zaprte shrambe za ribe 100 forel v vrednosti čez 100 kron.

Rešitev življenja. Iz Seegrabena na Koroškem se poroča: 10-letna hčerka graščaka Oberherzog prišla je pri kopanju v pregloboko vodo. Grofica Spaur je skočila za njo in je že nezavestnemu otroku življenje rešila.

Hrvatski roparji vjeti. Kakor poročano, se je dne 16. julija v Dobravskem gozdu en poštni voz od dveh lopovov napadlo. Roparjem je padlo okoli 7000 K v roke. Pred kratkim se je posrečilo orožnikom, aretirati v Klanjcu na Hrvaškem neko roparsko tolpo, obstoječo iz večih ciganon družine Nikolić. Razven roparskega napada na poštni voz se pripisuje tej tolpi vse v času od 19. februarja pa do 7. avgusta t. l. v okrajih Brežice, Rogatec, Kozje, Slov. Bistrica in Ptuj izvršene vlome, pri katerih se zločinci tudi pred umorom niso vstrašili. Ta družina Nikolić je izvrševala tudi vtihotapljenje konjev. Poglavar tolpe je zloglasni Franc Nikolić, ki se je z večimi ženskami in otroci na posesti Novi dvor v Klanjcu kot najemnik naselil. Od tam je napravila tolpa svoje roparske pohode. Prizadela je prebivalstvu za mnogo tisoč kron škode. Na sedežu roparske tolpe se je našlo velikansko zalogo ukradenih predmetov.

Bik napadel kmeta. Posestnik Franc Habjančič v Sv. Marjeti pri Mariboru ima jako hudega mladega bika. Zadnjič mu je hotel hlev sčistiti. Med tem delom je bik zdivjal, se odtrgal od verige, napadel posestnika, ga vrgel na tla in z rogmi tako obdelal, da ima posestnik več jako težkih poškodb.

Preskrba neizogibno potrebnih reči. Izšla je nova cesarska naredba, — kakor smo to že v zadnji številki poročali — ki bo omogočala vladi, da bo mogla znatno vplivati na prodajo in ceno neizogibno potrebnih stvari. Da ne bi nazadovalo izdelovanje, bo vlada pri danih pogojih lastnika lahko prisilila, da bo moral nadaljevati izdelovanje, ali pa bo država brezplačno prevzela dotično podjetje. Bistvo naredbe je, da bo vlada mogla izsiliti produkcijo, kakor jo more že zdaj izsiliti pri preskrbi premoga in petroleja ter pri poljskih delih. Po naredbi se lahko preskrbovanje takih potrebščin tudi za posamezne kraje ali občine izroči posameznim osebam, nezanesljivim osebam pa se lahko popolnoma prepove kupčevanje z njimi. Tudi glede navijanja cen obsega naredba važno določbo. Doslej so bili le prodajalci kaznivi, odslej bo sploh prepovedano, ponujati več, kakor prodajalec zahteva, če se zgodi nakup v svrhu nadaljne prodaje.

Avstrijska poslanska zbornica, ki ne zboruje, odkar se je vnela vojna, je v tem času izgubila 35 članov in sicer 7 nemških nacionalcev, 5 nemških krščanskih socialcev, 2 nemška socialna demokrata, 3 Poljake, 2 Jugoslovane, 11 Čehov, 2 Malorusa in 1 Italijana. Umrlo jih je 22, med njimi poslanca Mandić in Povše, eden, dr. Pollauf, je padel na bojišču, dva sta odločila mandate, izgubili so mandate češki poslanci Buržival, Choc, dr. Kramarž, dr. Rašin, Netolický in Vojna, Maloruska poslanca Kurilovič in dr. Markov ter koroški slovenski poslanec Grafenauer. Obešen je bil italijanski poslanec dr. Battisti.

Novi vojaški poveljnik v Gradcu. Iz zdravstvenih vzrokov je odstopil dosedanji vojaški komandant v Gradcu, general Matanovič. Na njegovo mesto je imenovan general infanterije Hugo Martiny.